

Framtids- och anpassningsprogrammet och anpassningsnivån år 2025–2026

Välfärdsområdesstyrelse 19.02.2024 § 32

Beredare Kinnunen Marina
Nystrand Lena
Tilläggsuppgifter: telefonnummer: 06 218 1111 (växel), fornamn.efternamn@ovph.fi

Det framtids- och anpassningsprogram som fullmäktige godkände 12.6.2023 gäller verksamhetsåren 2023–2024. Beredningsarbetet med framtids- och anpassningsprogrammet år 2025–2026 har påbörjats för att ekonomin ska kunna balanseras.

Beredningen av programmet inleddes med ett gemensamt seminarium (19.1.2024) tillsammans med välfärdsområdesfullmäktige och styrelsen. På seminariet samlade man in beslutsfattarnas utvecklingsförslag, förslag på satsningar och förslag på sparåtgärder som stöd för tjänstemannaberedningen. Ledningsgruppen har på sitt seminarium 6.2.2024 gjort upp en tidtabell och plan för hur programmet ska slutföras. I början av februari samlar verksamhetsområdena och resultatområdena på motsvarande sätt in konkreta åtgärds- och ändringsförslag av personalen. För mellanledningen kommer det att ordnas ett seminarium och en workshop, därtill kommer också företag och råden att involveras i beredningen redan i februari. I början av mars granskas sparförslagen grundligt på kostnadsnivå med en förhandsbedömning av beslutens konsekvenser och risker. Ett utkast till programmet presenteras i mars och sedan får kommunerna en chans att ge sitt utlåtande till frågor som gäller servicenätet. Välfärdsområdesfullmäktige och styrelsen har ett gemensamt seminarium om programmet 12.4.2024. Programmet tas upp till beslutsfattande i välfärdsområdesstyrelsen 15.4.2024 och i välfärdsområdesfullmäktige 22.4.2024. Besluten om 2025 års åtgärder tas enligt plan till välfärdsområdesstyrelsen i juni 2024. Beredningen av förslaget till framtids- och anpassningsprogrammet för 2025-2026 sker i samarbete med personalen i enlighet med 4 § i lagen om samarbete mellan arbetsgivare och arbetstagare i kommuner och välfärdsområden.

Det första verksamhetsåret för Österbottens välfärdsområde i nuvarande organisationsform är till ända och bokslutet håller på att färdigställas. Det preliminära resultatet är ett underskott om 40 miljoner. Resultatet är betydligt bättre än det budgeterade men är likväl ett stort underskott som tillsammans med det budgeterade underskottet för 2024 om 34 miljoner gör att välfärdsområdet kommer att ha ett ackumulerat underskott om 74 miljoner när man inleder verksamheten 2025. Senast år 2026 skall det ackumulerade underskottet vara balanserat eller helst ha omvandlats till ett överskott för att framöver kunna sköta investeringarna i takt med det behov som uppstår för en stabil och hållbar ekonomisk utveckling. Det finns ett behov av renoveringar alternativt nya utrymmen både när det gäller de egna fastigheterna och de hyrda utrymmena. Dyliga ansvarsåtaganden är inte möjliga så länge välfärdsområdet inte kan erhålla lånefullmakter.

Välfärdsområdena kommer att erhålla engångsersättningar 2025 som täcker välfärdsområdenas totala underskott som uppstått 2023. Engångsersättningen kommer dock inte att motsvara underskottet för det egna välfärdsområdet utan det kommer att motsvara den normala andelen välfärdsområdet annars erhåller genom statsfinansieringen. Den slutliga andelen fastställs när alla bokslut är klara men uppskattningen är att ersättningen ändå skulle kunna uppgå till ca 40 miljoner euro baserat på förhandsuppgifterna om välfärdsområdenas underskott 2023. Om engångsersättningens storlek 2026 som korrigerar underskotten för 2024 finns ännu inga uppgifter om men de budgeterade underskotten för 2024 uppgår till ca hälften av de preliminära underskotten för 2023 varför Österbottens välfärdsområde kan kalkyleras få ca

20 miljoner euro. Osäkerheten kring finansieringen gör dock att det måste finnas en viss buffert för eventuella ytterligare inskränkningar i finansieringen.

För att uppnå ett överskott under 2025 om drygt 40 miljoner euro, och ett ackumulerat underskott som minskas till 32 miljoner euro, krävs en anpassningsåtgärd om ytterligare 30 miljoner euro under året. Detta trots att engångsersättningen kalkylerats in i beräkningarna. Även för 2026 har kalkylerats ett behov av en minskning om 10 miljoner för att balansera resten av de ackumulerade underskotten från åren 2023-2025.

De årliga kostnaderna beräknas öka med inflationen och de avtalsenliga lönejusteringarna medan finansieringen ökar med det årliga välfärdsområdesindexet. Anpassningsåtgärderna bör ske genom strukturella förändringar för att de minskade kostnaderna permanent skall kunna hållas på en nivå anpassad även för de kommande åren.

Anpassningen 2023 om 10 miljoner har lyckats genomföras och anpassningen för 2024 budgeterades till 27 miljoner varför hela programmet med 30 miljoners åtgärder 2025 och 10 miljoner 2026 uppgår till 77 miljoner.

Ifall att resultatet 2024 förbättras avsevärt jämfört med det budgeterade eller om finansieringsläget blir bättre än vad som nu delgetts kan anpassningsnivån justeras i samma utsträckning. Tyngdpunkten för anpassningsåtgärderna bör dock ligga på 2025 för att säkerställa att balanseringen av underskotten uppnås under 2026.

Välfärdsområdesdirektör Kinnunen Marina

föreslår, att:

- styrelsen godkänner planen för framtids- och anpassningsprogrammet år 2025–2026.
- styrelsen föreslår för fullmäktige att 2025 års anpassningsnivå är 30 miljoner euro och att 2026 års anpassningsnivå är 10 miljoner euro. Anpassningsnivån uppdateras om den ekonomiska situationen förändras märkbart.
- beredningen av förslaget till framtids- och anpassningsprogrammet för 2025-2026 sker i samarbete med personalen i enlighet med 4 § i lagen om samarbete mellan arbetsgivare och arbetstagare i kommuner och välfärdsområden.

Beslut:

I föredragandens beslutsförslag på svenska ändrades första punkten att lyda enligt följande: styrelsen godkänner planen för uppgörandet av framtids- och anpassningsprogrammet år 2025-2026. I det finska beslutsförslaget gjordes ingen språklig korrigering.

Styrelsen godkände förslaget med denna nya formulering.

Sammanträdet ajournerades för lunch kl. 11.02-11.45.

Distribution

Välfärdsområdesfullmäktige 11.03.2024 § 5
833/00.01.02.01/2024

Beredare Kinnunen Marina
Nystrand Lena

Tilläggsuppgifter: telefonnummer: 06 218 1111 (växel), fornamn.efternamn@ovph.fi

Styrelsen

- föreslår för fullmäktige att 2025 års anpassningsnivå är 30 miljoner euro och att 2026 års anpassningsnivå är 10 miljoner euro. Anpassningsnivån uppdateras om den ekonomiska situationen förändras märkbart.

- beredningen av förslaget till framtids- och anpassningsprogrammet för 2025-2026 sker i samarbete med personalen i enlighet med 4 § i lagen om samarbete mellan arbetsgivare och arbetstagare i kommuner och välfärdsområden.

Beslut:

Välfärdsområdesdirektören gav en inledande presentation av ärendet.

Från SFP-gruppens sida gav fullmäktigeledamot Maria Palm under den efterföljande diskussionen som förslag att den andra meningen i styrelsens förslag "Anpassningsnivån uppdateras om den ekonomiska situationen förändras märkbart" byts ut till :

"Fullmäktige uppdaterar anpassningsnivån om den ekonomiska situationen förändras."

Förslaget till tillägg understöddes av ledamot Mikael Gädda.

Fullmäktigeledamot Asko Salminen gav därefter ett förslag om återremittering av paragrafen för fortsatt beredning. Under den fortsatta beredningen förs en tydlig lista över åtgärder till fullmäktige för att motivera sparmålen, vilka deras totala kostnadseffekter är och vilka effekterna på den service som kommuninvånarna får är.

Förslaget till återremittering understöddes av ledamöterna Helinä Sipinen och Rebecca Åkers. Ordföranden konstaterade att det kommit ett förslag om återremittering som vunnit understöd och att omröstning bör ske. Efter omröstning fortsatte ärendets behandling med 33 Ja-röster mot 26 Nej-röster (för återremittering). Omröstningslängd i bilaga.

I den fortsatta behandlingen föreslog fullmäktigeledamot Harri Moisio ett tillägg till beslutsförslaget enligt följande:

Fullmäktige beslutar att den beredning av framtids- och anpassningsprogrammet 2025-2026, som påbörjats, ska genomföras på ett sådant sätt att ekonomin ska vara i balans till utgången av 2026. Målet är att trygga tjänsterna för invånarna i välfärdsområdet på nödvändig nivå. Verksamhetsområdena och resultatområdena samlar in konkreta åtgärder och förändringsförslag från personalen, närchefer och andra samarbetsparter, som förs till fullmäktige för godkännande innan framtids- och anpassningsprogrammet (2025-2026) godkänns. Samtidigt ges innan beslutet en utredning över vilka effekter som framtids- och anpassningsprogrammet 2023-2024 haft på områdets servicestrukturer.

Förslaget understöddes av ledamöterna Lotta Alhonnoro och Esko Salminen. Ordföranden konstaterade att det kommit ett från beredningen avvikande förslag som vunnit understöd och att omröstning bör ske. Efter omröstning vann beredningens förslag med 35 Ja-röster mot 24 Nej-röster. Omröstningslängd i bilaga.

Områdesfullmäktige kunde därefter enhälligt godkänna den ändring som SFP-gruppen tidigare förslagit, så att andra meningen i styrelsens förslag ändras till "Fullmäktige uppdaterar anpassningsnivån om den ekonomiska situationen förändras."

Fullmäktige beslöt således att 2025 års anpassningsnivå är 30 miljoner euro och att 2026 års anpassningsnivå är 10 miljoner euro. Fullmäktige uppdaterar anpassningsnivån om den ekonomiska situationen förändras.

Beredningen av förslaget till framtids- och anpassningsprogrammet för 2025-2026 sker i samarbete med personalen i enlighet med 4 § i lagen om samarbete mellan arbetsgivare och arbetstagare i kommuner och välfärdsområden.

Distribution